

Zadeva C-427/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

10. september 2020

Predložitveno sodišče:

Finanzgericht Hamburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

1. september 2020

Tožeča stranka:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Tožena stranka:

Hauptzollamt Kiel

Finanzgericht Hamburg (finančno sodišče v Hamburgu, Nemčija)

Sklep

v sporu

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[...] (ni prevedeno) Bargtheide

– tožeča stranka –

[...] (ni prevedeno)

p r o t i

Hauptzollamt Kiel (glavni carinski urad Kiel, Nemčija),

[...] (ni prevedeno) Kiel

– tožena stranka –

z a r a d i

plačila obresti za povrnjene carine

je skupni senat Finanzgericht Hamburg für die Länder Freie und Hansestadt Hamburg, Niedersachsen und Schleswig-Holstein (finančno sodišče v Hamburgu za zvezne dežele Freie und Hansestadt Hamburg, Niedersachsen in Schleswig-Holstein), četrti senat, 1. septembra 2020 [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

sklenil:

I. Postopek se do odločitve Sodišča Evropske unije prekine.

II. Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje predloži to vprašanje glede razlage aktov institucij Unije:

Ali je kršitev prava Unije kot pogoj za pravico do obresti na podlagi prava Unije, ki jo je razvilo Sodišče Evropske unije, podana tudi, če organ države članice naloži dajatev v nasprotju s pravno veljavnimi določbami prava Unije, sodišče države članice pa ugotovi to kršitev prava Unije?

[...] (ni prevedeno)

Dejansko stanje:

- 1 Predmet spora med strankama je plačilo obresti za dajatve, ki jih je toženi glavni carinski urad naknadno pobral od tožeče stranke, po pravomočni sodni odločbi pa jih je tožeči stranki spet povrnil.
- 2 Tožeča stranka je iz Tajvana uvažala tako imenovane zaponke z varnostnim zatičem, ki se uporabljajo za izdelavo povodcev za pse. Toženi glavni carinski urad je po opravljenem davčnem nadzoru ugotovil, da se teh izdelkov v nasprotju z deklaracijo tožeče stranke ne sme obravnavati kot izdelkov iz tarifne številke 8308 (stopnja dajatve 2,7 %), ampak kot izdelke iz tarifne številke 7907 (stopnja dajatve 5 %) kombinirane nomenklature (KN). Tožeči stranki je z odločbama o odmeri dajatev naknadno naložil carino, ki jo je tožeča stranka nato plačala.
- 3 Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče, Nemčija) je s sodbo z dne 20. junija 2017 [...] (ni prevedeno) razveljavilo odločbi o naknadni odmeri carine z obrazložitvijo, da je naknadna odmera uvoznih dajatev nezakonita, ker je treba izdelke uvrstiti pod tarifno številko 8308 KN; Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče) ni vložilo predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču Evropske unije.
- 4 Toženi glavni carinski urad je plačane uvozne dajatve tožeči stranki povrnil; zahtevek tožeče stranke za plačilo obresti od plačanih uvoznih dajatev za obdobje od njihovega plačila do vračila pa je zavrnil.

- 5 Tožeča stranka je po neuspešnem postopku s pritožbo vložila tožbo. Toženi glavni carinski urad je tožeči stranki med tožbenim postopkom za obdobje od vložitve tožbe proti odločbama o naknadni odmeri carine (september 2014) do vračila plačanih uvoznih dajatev (oktober 2017) odobril postopkovne obresti. Glede tega je spor rešen. Predmet spora med strankama je še, ali lahko tožeča stranka zahteva obresti tudi za obdobje od plačila nezakonito pobranih uvoznih dajatev (marec 2014) do vložitve tožbe proti odločbama o naknadni odmeri carine (september 2014).

Obrazložitev:

- 6 [...] (ni prevedeno)
- 7 Senat je prekinil postopek [...] (ni prevedeno) in Sodišču Evropske unije (Sodišče) v skladu s členom 267, drugi odstavek, Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) v predhodno odločanje predložil vprašanje, navedeno v izreku), ker je pravna presoja obravnavanega primera vprašljiva.

I. Pravni okvir

- 8 Za rešitev spora so upoštevne te določbe:

1. Nacionalne določbe

- 9 **Abgabenordnung** (davčni zakonik, v nadaljevanju: AO), kakor je bil objavljen 1. oktobra 2002 (Bundesgesetzblatt I, str. 3866):

Člen 1 Področje uporabe

1. Ta zakon velja za vse davke, vključno s povračili davka, ki jih urejajo zvezni zakoni ali pravo Evropske unije, če z njimi upravljajo zvezni ali deželni finančni organi. Ta zakon se uporablja samo v skladu s pravom Evropske unije.

[...]

3. Za akcesorne davčne obveznosti se brez poseganja v pravo Evropske unije smiselno uporabljajo določbe tega zakona [...]

Člen 3 Davki, akcesorne davčne obveznosti

1. Davki so denarne dajatve, ki niso plačilo za posebno dajatev in ki jih javnopravna skupnost za ustvarjanje prihodkov naloži vsem, pri katerih je podan položaj, za katerega zakon določa obveznost plačila; ustvarjanje prihodkov je lahko stranski namen.

[...]

3. Uvozne in izvozne dajatve v smislu člena 5(20) in (21) carinskega zakonika Unije štejejo za davke v smislu tega zakona [...]

4. Akcesorne davčne obveznosti so [...] obresti na podlagi členov od 233 do 237 [...], obresti na uvozne in izvozne dajatve v smislu člena 5(20) in (21) carinskega zakonika Unije [...]

Člen 37 Zahtevki iz davčno dolžniškega razmerja

1. Zahtevki iz davčno dolžniškega razmerja so zahtevki za plačilo davka, zahtevki za povračilo davka, odškodninski zahtevki, zahtevki za plačilo akcesorne davčne obveznosti, povračilni zahtevki v skladu z odstavkom 2 in povračilni zahtevki, ki so urejeni v posameznih davčnih zakonih.

2. Če je davek, povračilo davka, odškodnina ali akcesorna davčna obveznost plačana ali povrnjena brez pravne podlage, lahko tisti, na račun katerega je bilo izvedeno plačilo, pri prejemniku plačila uveljavlja zahtevki za vračilo plačanega ali vrnjenega zneska [...]

Člen 233 Načelo

Zahtevki iz davčno dolžniškega razmerja (člen 37) se obrestujejo samo, če je to zakonsko določeno [...]

Člen 236 Postopkovne obresti na zneske povračil

1. Če se s pravnomočno sodno odločbo ali na podlagi take odločbe odmerjen davek zmanjša ali se odobri vračilo davka, se znesek, ki ga je treba plačati ali povrniti, ob upoštevanju odstavka 3, obrestuje od dneva litispendence do datuma izplačila [...]

2. Določbe prava Unije

- 10 (a) **Carinski zakonik (CZ)**: Uredba Sveta št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307, kakor je bila spremenjena):

Člen 241

Če carinski organi povrnejo zneske uvoznih ali izvoznih dajatev in morebiti pri plačilu teh dajatev pobrane kreditne ali zamudne obresti, ti organi za to ne plačajo nobenih obresti. Obresti pa je treba plačati, če:

- se odločba, s katero se ugotovi zahtevku za povračilo, ne izvrši v roku treh mesecev po njenem sprejetju,
- to predvidevajo nacionalne določbe.

[...]

- 11 **(b) Carinski zakonik Unije (CZU):** Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1, kakor je bila spremenjena):

Člen 116

1. Pod pogoji, ki jih določa ta oddelek, se zneski uvozne ali izvozne dajatve povrnejo ali odpustijo zaradi:

(a) previsoko obračunanih zneskov uvozne ali izvozne dajatve,

[...]

6. Povračilo ne pomeni, da morajo zadevni carinski organi plačati obresti.

[...]

II. Upoštevnost vprašanja za predhodno odločanje za odločitev v sporu

- 12 Ob upoštevanju prava Unije je vprašljivo, ali lahko tožeča stranka zahteva obresti tudi za obdobje od plačila uvoznih dajatev, ki jih je nezakonito naknadno odmeril toženi glavni carinski urad, do vložitve tožbe proti odločbama o naknadni odmeri uvoznih dajatev. Za tak zahtevek za obresti v nacionalnem pravu ni pravne podlage. Tožeča stranka se pri uveljavljanju svojega zahtevka ne more sklicevati na določbo člena 236(1) AO, ki je glede tega edina upoštevana, saj je ta določba zgolj podlaga za zahtevek za obresti za obdobje od vložitve tožbe do vračila uvoznih dajatev; ta zahtevek tožeče stranke je toženi glavni carinski urad sicer tudi že izpolnil. Uspeh tožbe, ki jo je vložila tožeča stranka, je torej odvisen od tega, ali se lahko pri uveljavljanju zahtevka za obresti sklicuje na pravico do obresti na podlagi prava Unije, ki jo je razvilo Sodišče Evropske unije. Vendar je odločujoči senat v dvomih glede tega, ali so pogoji za pravico do obresti, ki jo je Sodišče Evropske unije izpeljalo iz načela učinkovitosti, ki velja v pravu Unije, izpolnjeni tudi v položaju, kot je obravnavani, v katerem je organ države članice dajatev odmeril v nasprotju s pravno veljavnimi določbami prava Unije, sodišče države članice pa je ugotovilo to kršitev prava Unije.

III. Pravni preudarki senata

- 13 Sodišče Evropske unije je nazadnje s sodbo z dne 18. januarja 2017 (Wortmann, C-365/15, izrek) razsodilo, da, če se dajatve poberejo v nasprotju s pravom Unije, obstaja obveznost držav članic, ki izhaja iz prava Unije, da subjektom, ki imajo pravico do povračila, plača pripadajoče obresti, ki tečejo od dneva, ko so ti subjekti plačali povrnjene dajatve. Ta razsodba Sodišča sledi številnim odločitvam, v katerih je Sodišče državam članicam na podlagi prava Unije naložilo, naj upravičenim subjektom povrnejo ne le dajatve, ki so jih pobrale, s tem da so kršile pravo Unije, ampak tudi izgube, nastale zaradi nedostopnosti

denarnih zneskov (glej sodbi Sodišča z dne 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, združene zadeve C-113/10, C-147/10 in C-234/10, točka 65, in z dne 18. aprila 2013, Irimie, C-565/11, točka 28). Zgoraj navedenim sodbam Sodišča je skupno, da je Sodišče nacionalno pravno podlago oziroma pravno podlago prava Unije za obveznost plačila dajatve zaradi kršitve prava Unije razglasilo za neveljavno ali nično; vračilo dajatev je v vseh primerih temeljilo na napaki države članice oziroma Unije pri sprejemanju zakonodaje.

- 14 Za obravnavani spor pa velja, da vračilo uvoznih dajatev ni temeljilo na napaki države članice ali Unije pri sprejemanju zakonodaje, ampak na tem, da je organ države članice zmotno – to je napačno – uporabil pravno veljavno sekundarno pravo Unije; vračilo uvoznih dajatev je, povedano drugače, temeljilo na napačni uporabi prava.
- 15 Odločujoči senat je že v predlogu za sprejetje predhodne odločbe z dne 26. avgusta 2020 [...] (ni prevedeno), ki ga je vložil pri Sodišču, navedel, da je po njegovem mnenju iz sodne prakse Sodišča, v skladu s katero za države članice velja obveznost, da morajo dajatve, ki so jih pobrale v nasprotju s pravom Unije, povrniti skupaj z obrestmi, razvidna temeljna ideja, da učinki aktov Unije oziroma držav članic, če jih Sodišče zaradi kršitve prava Unije razglasi za neveljavne ali nične, načeloma ne morejo obstati (argument *a contrario* člen 264, drugi odstavek, PDEU). Zaradi tega preudarka imajo upravičeni subjekti pravico do vračila ne le neupravičeno obračunanih dajatev, ampak tudi pravico do plačila pripadajočih obresti (glej sodbo Sodišča z dne 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, združene zadeve C-113/10, C-147/10 in C-234/10, točka 65; v tem smislu že sodba Sodišča z dne 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, točka 205). Le tako se namreč verjetno ponovno vzpostavi položaj, ki bi moral nastati, če ne bi prišlo do izvršitve uredbe Unije, ki je bila pozneje razglašena za neveljavno ali nično, oziroma do izvajanja davčnega zakona države članice, ki ni skladen s pravom Unije (v zvezi s tem glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Camposa Sanchez-Bordone, C-365/15, točka 66).
- 16 Vendar v postopku v glavni stvari verjetno ne gre za ponovno vzpostavitev polnega učinka prava Unije, ampak za popravek posamične odločbe organa države članice, ki je v konkretnem posamičnem primeru nepravilno uporabil upoštevno in pravno veljavno sekundarno pravo Unije. Za vprašanje, ali in pod kakšnimi pogoji se popravi posamična odločba, pa je verjetno upoštevno predvsem nacionalno pravo, ki subjektom, ki uveljavljajo pravno varstvo, v konkretnem primeru priznava zgolj pravico do postopkovnih obresti za obdobje od vložitve tožbe proti nezakoniti naknadni odmeri dajatev do vračila plačanih dajatev.
- 17 Vendar je Sodišče v zadevi Littlewoods Retail in drugi (sodba z dne 19. julija 2012, C-591/10), ki se je nanašala na primer, v katerem je davčni zavezanec plačal previsok znesek davka na dodano vrednost, ki ga je država članica pobrala v nasprotju z zahtevami določb prava Unije o DDV, prav tako presodilo, da za

države članice velja obveznost, da vrnejo zneske davka, pobranega v nasprotju s pravom Unije, skupaj z obrestmi (točka 26). V postopku v glavni stvari v zadevi Littlewoods Retail in drugi kršitev prava Unije ni temeljila niti na določbi nacionalnega prava niti prava Unije, ki bi jo Sodišče pozneje razglasilo za neveljavno ali nično. Kršitev prava Unije je temeljila na davčni osnovi, ki je bila zmotno previsoka (glej sklepne predloge generalne pravobranilke V. Trstenjak z dne 12. januarja 2012 v zadevi C-591/10, točka 6) in je tudi ni ugotovilo Sodišče, ampak je temeljila zgolj na ugotovitvah organa oziroma sodišča države članice. Poleg tega je Sodišče v zadevi Wortmann poudarilo, da „mora nacionalno sodišče“ preveriti, ali so bile dajatve pobrane v nasprotju s pravom Unije (glej sodbo z dne 18. januarja 2017, Wortmann, C-365/15, točka 39). Tudi ta izrek bi bil lahko argument za to, da je kršitev prava Unije kot pogoj za pravico do obresti na podlagi prava Unije, ki jo je razvilo Sodišče, podana tudi, če organ države članice naloži dajatev v nasprotju s pravno veljavnimi določbami prava Unije, nacionalno sodišče pa ugotovi to kršitev prava Unije.

- 18 Poleg tega vidik nadomestila premoženjske škode, ki jo je posameznik utrpel zaradi nedostopnosti denarnih zneskov, ki ga je večkrat poudarilo Sodišče (glej sodbi Sodišča z dne 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, združene zadeve C-113/10, C-147/10 in C-234/10, točka 65, in z dne 18. aprila 2013, Irimie, C-565/11, točka 21), enako velja za položaje, v katerih se posamezniku nezakonito naložijo dajatve, ker je organ države članice napačno uporabil pravo Unije. Z vidika zavezanca za plačilo dajatev je verjetno vseeno, ali je ta dajatve plačal na podlagi uredbe ali določbe, ki je v nasprotju s pravom Unije, ali pa – kot v obravnavanem primeru – na podlagi odločbe carinskega organa, ki je glede na pravo (Unije) preprosto nezakonita, ker je napačna. V obeh različnih položajih posameznik nima na voljo pobranega denarnega zneska, ki bi ga lahko prosto uporabljal, če bi carinski organi pravilno uporabili pravo Unije.
- 19 Poleg tega je senat upošteval, da je razlog, zakaj se obresti sploh odobrijo, v skladu s sodno prakso Sodišča tudi prepoved obogatitve (glej sklepne predloge generalne pravobranilke E. Sharpston z dne 27. oktobra 2011 v združenih zadevah C-113/10, C-147/10 in C-234/20, Zuckerfabrik Jülich in drugi, točka 125). Če država članica od gospodarskega subjekta pobere znesek, do katerega na podlagi prava ni upravičena, se s tem neupravičeno obogati. Do te neupravičene obogatitve države članice pa pride ne glede na to, zakaj se je neupravičeno povečalo premoženje države članice.
- 20 Odločujoči senat je nazadnje upošteval, da je Sodišče v sodbi z dne 18. januarja 2017 (Wortmann, C-365/15) predstavilo položaje, pri katerih zaradi poznejšega popravka dajatev, ki najprej niso bile odmerjene v pravilni višini, ne nastane pravica do obresti (točka 29 in naslednje te sodbe). Tem položajem je sicer skupno, da se nov izračun dajatev opravi na podlagi dodatnih informacij. V postopku v glavni stvari pa dajatve niso bile povrnjene na podlagi dodatnih dejanskih informacij, ampak zaradi izvršitve sodne odločbe sodišča države članice, ki je razveljavilo odločbo organa države članice o naknadni odmeri dajatev, ker je ta organ napačno uporabil upoštevno pravo Unije.

- 21 Senat je glede na zgoraj predstavljene dvome v zvezi z razlago upoštevnega prava Unije sklenil, da bo Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predložil vprašanje, navedeno v izreku.

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT